

Vergaderjaar 2010–2011

32 710 X

Jaarverslag en slotwet Ministerie van Defensie 2010

Nr. 8

VERSLAG HOUDENDE EEN LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 16 juni 2011

De vaste commissie voor Defensie¹, belast met het voorbereidend onderzoek van de Slotwet van het Ministerie Defensie 2010, heeft de eer verslag uit te brengen in de vorm van een lijst van vragen met de daarop gegeven antwoorden.

Met de vaststelling van het verslag acht de commissie de openbare behandeling van het wetsvoorstel voldoende voorbereid.

De voorzitter van de commissie,
Van Beek

De griffier van de commissie,
De Lange

¹ Samenstellingslijst:

Leden: Beek, W.I.I. van (VVD), voorzitter, Bommel, H. van (SP), Staaij, C.G. van der (SGP), Timmermans, F.C.G.M. (PvdA), Eijnsink, A.M.C. (PvdA), Miltenburg, A. van (VVD), Knops, R.W. (CDA), Jacobi, L. (PvdA), Brinkman, H. (PVV), Voordewind, J.S. (CU), Broeke, J.H. ten (VVD), Dijk, J.J. van (SP), Thieme, M.L. (PvdD), Rouwe, S. de (CDA), ondervoorzitter, Berndsen, M.A. (D66), Kortenoeven, W.R.F. (PVV), Monasch, J.S. (PvdA), Bosman, A. (VVD), El Fassed, A. (GL), Hernandez, M.M. (PVV), Bruins Slot, H.G.J. (CDA), Hachchi, W. (D66) en Grashoff, H.J. (GL).

Plv. leden: Taverne, J. (VVD), Raak, A.A.G.M. van (SP), Dijkgraaf, E. (SGP), Smeets, P.E. (PvdA), Wolbert, A.G. (PvdA), Dijkhoff, K.H.D.M. (VVD), Ferrier, K.G. (CDA), Samsom, D.M. (PvdA), Helder, L.M.J.S. (PVV), Wiegman-van Meppelen Scheppink, E.E. (CU), Vacature, VVD (), Irrgang, E. (SP), Ouwehand, E. (PvdD), Ormel, H.J. (CDA), Schouw, A.G. (D66), Bontes, L. (PVV), Heijnen, P.M.M. (PvdA), Hennis-Plasschaert, J.A. (VVD), Peters, M. (GL), Roon, R. de (PVV), Haverkamp, M.C. (CDA), Pechtold, A. (D66) en Braakhuis, B.A.M. (GL).

1

Waaruit bestaat specifiek de overschrijding van 26,7 miljoen voor het uitvoeren van crisisbeheersingsoperaties binnen de Homogene Groep Internationale Samenwerking (hierna: HGIS)?

Dit bedrag betreft een onder- en geen overschrijding en houdt verband met de kosten voor de *Redeployment Task Force* (RDTF). Deze kosten zijn € 25,8 miljoen lager uitgevallen doordat er minder eenheden hebben bijgedragen dan was voorzien.

2

Wat is de oorzaak van de lagere ontvangsten uit het HGIS budget?

De ontvangsten komen € 3,7 miljoen lager uit ten opzichte van de tweede suppletoire begroting 2010. Het betreft voornamelijk openstaande vorderingen op de partnerlanden bij de ISAF-missie in Uruzgan voor door Nederland verrichte diensten.

3

Waaruit bestaan specifiek de hogere uitgaven voor Attachés van 1,3 miljoen?

De hogere uitgaven betreffen de stijging van onder andere huren, scholen, reizen en de aanschaf van een gepantserde auto. Daarnaast betreft het de overloop van een aantal rekeningen uit 2009.

4

Waaruit bestaat specifiek de overschrijding van 2,4 miljoen binnen VN-contributies?

Dit bedrag betreft een onder- en geen overschrijding. De realisatie van contributies is afhankelijk van de *call for funds* vanuit internationale organisaties. In 2010 is het bedrag dat hiermee is gemoeid lager uitgevallen dan waar rekening mee was gehouden in de begroting 2010.

5 en 6

Wat zijn, gelet op de aanzienlijke neerwaartse bijstelling met 14,3 miljoen van de verkopen via de Dienst der Domeinen ten opzichte van de raming ten tijde van de tweede suppletoire begroting, de oorzaken van de te optimistische raming ten tijde van de tweede suppletoire begroting? Wanneer en om welke reden is besloten tot uitstel van de verkoop van onroerende goederen?

Defensie raamt in overleg met het Rijksvastgoed- en ontwikkelingsbedrijf (RVOB, voorheen de Directie Domeinen) van het ministerie van Financiën. De omstandigheden op de vastgoedmarkt als gevolg van de financiële crisis leiden ertoe dat overtollig vastgoed later wordt verkocht dan voorzien en dat de opbrengst lager is dan verwacht. In een aantal gevallen moest de verkoop van vastgoed en daardoor de aanbidding hiervan aan het RVOB worden uitgesteld. Defensie streeft er naar overtollig vastgoed zo snel mogelijk door het RVOB op de markt te laten brengen.

7

Kunt u nader ingaan op de overschrijding van de Defensie Materieel Organisatie, gelet op de verwachte ontvangsten in de tweede suppletoire begroting, de niet verkregen ontvangsten van het NATO Sea Sparrow Project Office. Kunt u daarbij aangeven wat de oorzaak is van deze tegenvallers en in welke mate deze voorzienbaar waren?

De ontvangsten van de Defensie Materieel Organisatie (DMO) waren minder dan begroot. Een belangrijke oorzaak is de vertraging van de verrekening door het *NATO Sea Sparrow Project Office*. Hierdoor heeft Defensie de betalingen niet in 2010 maar in 2011 ontvangen. Deze vertraging kon Defensie niet voorzien. De verlate betaling is geen tegenvaller maar slechts een vertraging.

8

Welke oorzaak of oorzaken liggen ten grondslag aan de kostenoverschrijding met 8,7 miljoen op het budget voor het personeel ten opzichte van de tweede suppletoire begroting? In hoeverre was dit voorzienbaar?

De oorzaak van deze overschrijding is administratief van aard. Het betreft uitgaven voor projecten die aanvankelijk niet waren gebudgetteerd in de begroting voor personeel, maar elders in de begroting. Het betreft daarom een overheveling van budgetten en geen overschrijding.

9

Was de hogere vullingsgraad van het personeel niet te voorzien ten tijde van de tweede suppletoire begroting? Met welk bedrag is de hierdoor noodzakelijke verhoging van de uitgaven gecompenseerd met lagere uitgaven aan oefeningen?

Bij de tweede suppletoire begroting was rekening gehouden met een hogere vullingsgraad bij het Commando landstrijdkrachten (CLAS). De genomen maatregelen bleken echter onvoldoende op te leveren. Uiteindelijk is de overschrijding voor een bedrag van € 17 miljoen gecompenseerd door lagere uitgaven als gevolg van minder operationele activiteiten in 2010.

10

Op welke wijze zijn de lagere uitgaven aan oefeningen gerealiseerd? Kunt u per eenheid specificeren hoeveel minder deze eenheden oefenen dan eigenlijk noodzakelijk is?

De operationele commando's hebben hun oefenactiviteiten gereduceerd door eenheden niet te laten oefenen op bepaalde delen van hun mogelijke takenpakket waardoor eenheden specifiek operationeel gereed zijn gemeld. Bij de aanpassing van de gereedheidsplannen van de operationele eenheden is de voorbereiding van eenheden die worden ingezet, zoals voor uitzendingen, te allen tijde gewaarborgd. Het Commando zeestrijdkrachten (CZSK) heeft het aantal vaar- en oefendagen gereduceerd. Het CLAS heeft het oefenprogramma versoerd en 20 procent van de voertuigen stilgezet. Bij het Commando luchtstrijdkrachten (CLSK) is 15 procent minder aan trainingsuren door vliegers gerealiseerd.

11

Kunt u inzichtelijk maken wat de oorzaak is van de extra ontvangsten voor geneeskundige zaken als tandheelkunde en fysiotherapie? Kunt u tevens toelichten op welke wijze de extra ontvangsten voor geneeskundige zaken bij het Commando luchtstrijdkrachten zijn gerealiseerd?

Geneeskundige verzorging die Defensie verricht ten behoeve van het eigen militair personeel wordt in rekening gebracht bij de zorgverzekeraar. De hogere ontvangsten op dit gebied bij het CLAS en het CLSK werden vooral veroorzaakt door de ontvangst van achterstallige betalingen uit eerdere jaren.

12

Kunt u de Kamer voorzien in een overzicht van alle gevolgen van de naar 2011 doorgeschoven opleidingskosten?

De doorgeschoven betalingen betreffen voorschotbetalingen voor vliegeropleidingen in de Verenigde Staten via *Foreign Military Sales*. Door administratieve oorzaken zijn de betalingen niet in 2010 uitgevoerd. Dit is in januari 2011 alsnog gebeurd en dit wordt in de begroting 2011 verrekend. Het geplande opleidingsprogramma heeft geen hinder ondervonden.

13

Wat wordt bedoeld met een hogere verrekening van geleverde diensten aan andere ministeries? Is dit het gevolg van toename van het aantal geleverde diensten of is dit het gevolg van een hogere vergoeding voor de geleverde diensten? Welke andere oorzaken hebben deze hogere ontvangsten?

De Koninklijke marechaussee heeft meer inzetdagen geleverd dan begroot, onder andere op de Nederlandse Antillen. Er is geen sprake van een verhoging van de vergoeding. Tevens is een nieuw project biometrie uitgevoerd voor het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

14

Wat zijn de oorzaken van de hogere exploitatie-uitgaven bij de logistieke ondersteuning van de operationele commando's?

De uitgaven van DMO ten behoeve van de logistieke ondersteuning van het CZSK waren hoger dan geraamd, maar die ten behoeve van het CLAS waren lager. In algemene zin zijn de uitgaven voor materieelexploitatie al een aantal jaren krap bemeten. Over de achterliggende oorzaken en de door Defensie genomen maatregelen ten aanzien van de materieelexploitatie bent u een aantal malen geïnformeerd. Het betreft onder meer de brieven van 9 maart 2010 (Kamerstuk 32 123 X, nr. 109), 14 april 2010 (Kamerstuk 32 123 X, nr. 118), 22 april 2010 (Kamerstuk 32 123 X, nr. 122) en 27 augustus 2010 (Kamerstuk 32 123 X, nr. 151). Zoals uiteengezet in de beleidsbrief van 8 april jl. (Kamerstuk 32 733, nr. 1) zal Defensie structureel meer geld gaan besteden aan onder meer de instandhouding van materieel.

15

Wat zijn de oorzaken van de vertraging van grote investeringsprojecten en de vertraging van uitgaven voor munitie en onderhoud van wapensystemen? In hoeverre waren deze voorzienbaar ten tijde van de tweede suppletoire begroting?

De vertraging in de uitgaven aan de investeringsprojecten waren ten tijde van de tweede suppletoire begroting niet voorzien. De uitgaven zijn pas in 2011 en niet in 2010 gedaan. De planning van de investeringsprojecten is niet vertraagd. De vertraging in de uitgaven voor munitie is het gevolg van latere leveringen dan voorzien vanwege knelpunten in de productie bij de leverancier. Het programma voor het onderhoud aan wapensystemen is vertraagd doordat een aantal soorten reservedelen niet beschikbaar was. Deze vertragingen konden niet worden voorzien ten tijde van de tweede suppletoire begroting.

16

Hoe ernstig zijn de gevolgen van de vertraagde uitgaven voor munitie en onderhoud van wapensystemen voor de eenheden, zowel voor de

eenheden die oefenen in Nederland als voor de eenheden die bijdragen leveren aan missies in het buitenland?

De eenheden die bijdragen aan missies krijgen in alle gevallen prioriteit bij zowel verstrekkingen – waaronder munitie – als bij het veelal ter plaatse uitgevoerde onderhoud. Deze eenheden hebben gedurende de missie dan ook geen negatieve gevolgen ondervonden van de lage munitievoorraden en van verlaagd onderhoud. Eenheden in Nederland hebben wel hun oefenprogramma moeten verminderen vanwege de tekorten aan munitie en reservedelen. Dit leidt tot een lagere geoefendheid dan gewenst.

17

Wat wordt bedoeld met hogere personele uitgaven voor internationale functies? Kunt u de kamer voorzien van een overzicht van welke (soort) internationale functies dit betreft en de (meer-)kosten per afzonderlijke functie?

De vulling van internationale functies is in 2010 ten opzichte van 2009 met 100 functies verkleind. Door rechtspositionele verplichtingen zijn de uitgaven echter minder gedaald dan verwacht. Het gaat onder meer om defensieattachés en functionarissen bij de EU en de Navo. Er is geen overzicht beschikbaar van de meerkosten per afzonderlijke functie.

18

Wat is de oorzaak van de hogere transportuitgaven? Wat is de achtergrond van de extra personele uitgaven bij de Arbodienst en inhuur?

De hogere uitgaven bij de Arbodienst en inhuur bij de Bedrijfsgroep Gezondheidszorg zijn veroorzaakt door enerzijds een hoger dan geraamde middensom voor dit personeel en anderzijds de inhuur van noodzakelijke capaciteit. Ingehuurd personeel is duurder dan vast personeel.

19

Wat is de oorzaak van de hogere transportkosten (Bedrijfsgroep Transport)?

De hogere transportkosten zijn veroorzaakt door een grotere totaalbehoefte aan transportcapaciteit in 2010. Het CLAS en het CLSK hebben in 2010 voor € 6 miljoen meer aan diensten afgenomen bij de Bedrijfsgroep Transport van het Commando DienstenCentra (CDC) dan was voorzien. Op grond van de aanvankelijk toegewezen transportbudgetten bleek het niet mogelijk de activiteitenplanningen van deze operationele commando's te realiseren. Dit zou hebben geleid tot niet voldoende opgeleide, getrainde en inzetbare eenheden.

20

Is er in 2010 ten opzichte van 2009 een stijging of daling van externe inhuur geweest en kunt u hier gedetailleerde cijfers over geven?

Ten opzichte van 2009 is de externe inhuur bij Defensie gedaald. In 2009 is € 229 miljoen uitgegeven aan inhuur tegen € 176 miljoen in 2010. Voor een gedetailleerd overzicht van 2010 verwijs ik naar pagina 149 van het jaarverslag (Kamerstuk 32 710 X, nr. 1).